

Onderdeel van Stichting Het Rijnlands Lyceum

Schoolgids ENMS 2022 – 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Algemeen	4
Onderwijs & organisatie.....	5
Schoolplan en onderwijskundige speerpunten	13
Ontwikkeling van de leerling	14
Organisatie van de leerlingenzorg en interne begeleiding.....	16
In- en uitstroom van leerlingen	19
Directie en personeel	22
De school	23
Financiën.....	25
Personeel	27
Communicatie	28
De A tot Z lijst	30
Adressen	40

Voorwoord

De Eerste Nederlandse Montessori School is een basisschool voor algemeen bijzonder onderwijs¹. De ENMS maakt deel uit van Stichting Het Rijnlands Lyceum en is erkend door de Nederlandse Montessori Vereniging. Sinds 2018 nemen wij deel aan de vernieuwde audit die de Montessori Vereniging afneemt op alle Montessorischolen. Wij nemen actief deel aan vernieuwingen op het gebied van 'modern montessorionderwijs'.

In deze schoolgids willen wij ouders² die geïnteresseerd zijn in onze school informeren. Voor ouders die al kinderen hebben op de ENMS is de schoolgids een praktisch en actueel naslagwerk.

Wij zien het als een uitdaging om het montessorionderwijs in deze moderne maatschappij vorm te geven. Het pedagogisch gedachtegoed van dr. Maria Montessori is hierbij ons uitgangspunt. Het kind staat centraal. Wij gaan hierbij uit van het motto "Help mij het zelf te doen".

Geïnteresseerden kunnen een bezoek brengen aan de school om zich daarmee een beeld te vormen van het onderwijs in de praktijk. Vier keer per jaar worden er informatieochtenden georganiseerd. Op de website: www.enms.nl vindt u de data en actuele informatie.

De peuterspeelzaal van de ENMS wordt bestuurd door de stichting 2Samen en heeft een eigen website. U vindt alle informatie op <https://www.2samen.nl/kinderopvanglocaties/peuteropvang-2uilen/>.

Hebt u na het lezen van de schoolgids nog vragen, dan kunt u altijd contact met ons opnemen.

Het team van de ENMS

---

¹ Algemeen bijzonder onderwijs wil zeggen: de school is neutraal in de zin van de gelijkwaardige betekenis van alle levensbeschouwingen en maatschappelijke stromingen.

² Wij vragen u ouders te lezen als: de vader, de moeder, en/of verzorgers van een leerling.

Algemeen

Adres van de school

Laan van Poot 353 en 351

2566 DA Den Haag

tel: 070-3231311

info@enms.nl

www.enms.nl

Adres van het bestuur

Stichting Het Rijnlands Lyceum:

Drs. A. Kastelein, bestuurder

Postadres:

Postbus 33, 2270 AA Leidschendam-Voorburg

Bezoekadres:

Charlotte van Pallandtlaan 14, 2272 TR Leidschendam-Voorburg

info@rijnlandslyceum-csb.nl

www.rijnlandslyceum.nl

Onderwijs & organisatie

Identiteit

De ENMS is een moderne montessorischool, die het onderwijs inricht volgens de uitgangspunten van dr. Maria Montessori en deze aan de huidige tijd en maatschappij aanpast. In de visie op het kind en de ontwikkeling naar volwassenheid neemt de antropologische stellingname een belangrijke plaats in.

De pedagogische, didactische en onderwijskundige principes die daaruit voortvloeien, zijn voor de school een leidraad bij het realiseren van haar taken.

Maria Montessori

Waarden

Waarden zijn belangrijk op onze school. Door middel van vragen stellen proberen wij zo dicht mogelijk aan te sluiten op de behoefte van het kind. Wij werken handelings- en opbrengstgericht en streven naar zo hoog mogelijke resultaten. Het is belangrijk telkens te onderzoeken welke meerwaarde wij kunnen bieden aan het ontwikkelingsproces van een kind. De resultaten van ons werk moeten altijd meetbaar zijn en gemeten kunnen worden.

Leefregels

In de school wordt aandacht geschonken aan de leefregels van de ENMS. Er zijn 9 leefregels die in de groepen besproken worden.

De leefregels zijn:

- wij zijn aardig voor elkaar;
- wij kijken elkaar aan wanneer wij met elkaar praten;
- wij lopen rustig in de school;
- wij volgen onze eigen weg;
- wij helpen elkaar;
- wij zijn beleefd tegen alle mensen die in onze school werkzaam zijn;
- wij zijn zuinig op onze en andermans spullen;
- wij zijn eerlijk naar elkaar;
- wij kunnen elkaar complimenten geven.

ENMS en haar identiteit

Missie en visie: waar staan wij voor en wat willen wij bereiken

Uitgaande van de filosofie van dr. Maria Montessori is onze school voortdurend in ontwikkeling.

Deze filosofie heeft een aantal belangrijke uitgangspunten:

- Ieder kind is een individu met een eigen aanleg, een eigen persoonlijkheid. Dit wordt aangeduid met ieder kind heeft "een eigen grondplan". Bovendien heeft het kind ook een eigen sociale achtergrond.
- Help mij het zelf te doen: zelf ontdekken, ervaren en doen vormen de basis voor de ontwikkeling van zelfstandigheid en het leren dragen van zelfverantwoordelijkheid. Dit laatste wordt vorm gegeven door kinderen de vrijheid te geven zelf werk te kiezen en hier verantwoordelijk voor te zijn binnen de gebondenheid van de groep. *Vrijheid in gebondenheid.*

Vrije werkkeuze maakt dat een kind een gevoel van onafhankelijkheid ontwikkelt. Dit is bevorderlijk voor een positief zelfbeeld en geeft vertrouwen. De gebondenheid ligt in het principe dat jij vrij bent zolang je de ander niet stoort (jouw vrijheid houdt op daar waar die van een ander in het geding komt). Jij bent ook gebonden door de ordelijke, voorbereide omgeving; de beperkte keuze van materialen, de verticale leeftijdsstructuur en de rol en begeleiding van de leid(st)er³. Wederzijds respect en gelijkwaardigheid zijn belangrijke waarden in het omgaan met elkaar, van kinderen (ook onderling) en volwassenen.

Wij streven voor onze leerlingen de volgende doelen na:

- ontwikkeling van bewustzijn, identiteit, zelfrespect en wil;
- het verwerven van de bekwaamheid om in het dagelijkse, sociale- en maatschappelijke leven en verdere studie te kunnen functioneren;
- een persoonlijke, creatieve, onafhankelijke en verantwoordelijke rol te kunnen vervullen in de samenleving van nu en morgen.

Omgaan met elkaar

De school is een leefgemeenschap van kinderen, leid(st)ers en ouders. Iedereen heeft hiervoor een taak en een verantwoordelijkheid (zie: kosmische opvoeding en onderwijs). In het samenwerken is het belangrijk dat wij beseffen dat deze taak voor eenieder een andere kan zijn en dat onze mogelijkheden daarin niet gelijk zijn. Wij streven gelijkwaardigheid en wederzijds respect na.

Wij, de leid(st)ers, de volwassenen hebben de taak van cultuurdragers: wij leven bepaalde regels voor. Heel belangrijk voor ons is de verbondenheid met kinderen, ouders en leid(st)ers. Een goede communicatie is onontbeerlijk: het in dialoog blijven met elkaar.

---

³ Daar waar leid(st)er staat kan ook leid(st)er ingevuld worden.

Omgangsregels en afspraken

Er zijn duidelijke omgangsregels en afspraken in de school.

De basis is de gouden regel: *Je hebt respect voor jezelf, de mensen, de dieren, de natuur en al het andere om je heen.*

Deze regel komt tot uitdrukking in de aandachtsposters met de leefregels die in de school hangen. Iedere maand met een ander aspect van hoe wij met elkaar omgaan: bijv. wij luisteren naar elkaar, wij geven elkaar een compliment, wij zijn beleefd naar elkaar toe, wij helpen elkaar, etc.

Dr. Maria Montessori heeft in haar methode wellevendheidslessen onder de aandacht gebracht. Deze lessen passen wij ook toe en hebben alles te maken met normen en waarden en vooral met respect.

Goed voorbeeld doet ook goed volgen: wij hebben een voorbeeldfunctie hierin. Het zorg dragen voor de natuur komt o.a. tot uitdrukking in het verzorgen van planten of het werken in de schooltuin.

De zorg voor de omgeving is dagelijks waar te nemen in de school. Wij zorgen met elkaar dat de klas er schoon en netjes uitziet en dat alles staat waar dit hoort te staan, zodat er de volgende dag weer gewerkt kan worden.

Pedagogisch leef- en werkklimaat

Als ENMS hechten wij grote waarde aan wederzijds respect en veiligheid. Het scheppen van een optimaal pedagogisch leef- en werkklimaat hoort hierbij. Een veilige omgeving voor allen en door allen gecreëerd, met een duidelijke structuur en heldere afspraken. Hierin kan ieder kind zich op een plezierige wijze ontwikkelen, op cognitief, sociaal-emotioneel, creatief en motorisch gebied.

Kinderen zijn van nature nieuwsgierig/leergierig. In bovengenoemde veilige en ook geordende, goed voorbereide, omgeving dagen wij kinderen uit te onderzoeken, te experimenteren of te exploreren. Er is een vrijheid van werktempo, werkkeuze, werkduur en werkcyclus. Hiernaast worden groepslessen gegeven en worden er lessen door vakdocenten verzorgd.

Samen leren staat bij ons centraal; de verticaal ingerichte groep zorgt voor veel verschillende samenwerkingsvormen.

Denk hierbij aan:

- het oudere kind helpt het jongere kind;
- het leren van elkaars talenten ongeacht leeftijd.

In een montessorigroep ben je één keer de jongste, de middelste en de oudste. Dit proces herhaalt zich 2 keer op de basisschool.

Maria Montessori

Dr. Maria Montessori leefde van 1870 tot 1952. Zij studeerde medicijnen en promoveerde in 1896. Montessori was de eerste vrouwelijke arts van Italië. Zij studeerde ook wiskunde, filosofie en antropologie. In 1904 werd Maria Montessori benoemd tot hoogleraar antropologie aan de universiteit van Rome. In 1907 kreeg zij de kans om haar opvoedkundige ideeën toe te passen op een school: de Casa dei Bambini ("Huis der kinderen"). Montessori legde zich toe op observaties en op het ontwikkelen van materiaal. De resultaten waren indrukwekkend.

Vanaf 1909 publiceerde Maria Montessori diverse artikelen en boeken en zij gaf cursussen over haar methode, visie en uitgangspunten. Zij hield ook lezingen en zo zorgde zij voor een verspreiding van het montessorionderwijs over de hele wereld.

De ENMS is de eerste montessorischool in Nederland. De school is in 1916 opgericht, in een woonhuis aan de Ten Hovestraat in Den Haag. Vanaf 1937 is de ENMS gehuisvest in het huidige gebouw aan de Laan van Poot. De school is een aantal keren verbouwd. In schooljaar 2016-2017 vierde de school het 100 jarig jubileum.

Kernbegrippen van de filosofie van Maria Montessori

Dr. Maria Montessori ging ervan uit dat een kind van nature actief, nieuwsgierig en leergierig is. Het kind wil zijn omgeving leren kennen door deze zelf te gaan verkennen en ontdekken. Kind en omgeving staan in wisselwerking met elkaar. De omgeving doet ertoe en deze moet aantrekkelijk zijn voor het kind om te leren. De leid(st)er biedt deze omgeving aan. Hiertoe moet de leid(st)er het kind goed observeren. Pas dan zie je wat dit kind nodig heeft (dit wordt bij handelingsgericht werken de onderwijsbehoeften van een kind genoemd).

Ieder kind is een individu met een eigen aanleg, een eigen karakter. Het kind ontwikkelt zich in eigen tempo. Montessori herkende verschillende perioden in de ontwikkeling van kinderen. De kinderen zijn in de ene periode ontvankelijker om iets te leren dan in een andere periode. In zo'n "*gevoelige*" periode leert het kind de vaardigheid of de activiteit makkelijker: hij of zij staat er meer voor open.

Wij kennen de volgende fasen van ontwikkeling, met hierbij de verschillende gevoelige periodes:

De onderbouw (peuter- en kleuterfase): de schepper en ontdekker:

- gevoelige periode voor beweging, zintuigen, taal en ordening.

De middenbouw: de verkenner:

- gevoelige periode voor tijd, cultuur en memoriseren.

De bovenbouw: de wetenschapper:

- gevoelige periode voor sociaal contact, voor moreel bewustzijn en voor abstraheren.

De leid(st)er

De leid(st)er begeleidt elk kind individueel. Door observatie ziet hij/zij wat een kind nodig heeft; zij sluit aan bij zijn/haar ontwikkeling. Voorop staat het vertrouwen in de eigen ontwikkelingsmogelijkheden van het kind. Het kind is het actieve middelpunt en niet de leid(st)er.

In het montessorionderwijs spreken wij van leid(st)er en niet van leerkracht. Hij/zij geeft leiding en stimuleert de kinderen om te komen tot maximale prestaties: hij/zij daagt uit, moedigt aan en stimuleert het kind een stap verder te gaan (de zone van de naaste ontwikkeling).

"*Help mij het zelf te doen*", een kernbegrip van het montessorionderwijs, geeft precies de rol van de leid(st)er weer. Hij/zij helpt het kind naar zelfstandigheid. Dit kan zijn: het kind helpen bij het kiezen van werk, het geven van een lesje bij een gekozen werk. Het kind kiest of hij/zij alleen of samen wil werken. Er is ook vrijheid van werkplek en werktijd.

Doordat er gewerkt wordt in heterogene groepen helpen kinderen elkaar. Je wordt geholpen, je kunt het zelf en je helpt anderen. Kinderen leren met en van elkaar. (Dit is coöperatief leren).

De leid(st)er varieert de werkvormen: naast individuele lessen worden er ook groepslessen gegeven. Dit kunnen kleine groepjes zijn, lessen op uitnodiging, lessen op een bepaald vakgebied, bijvoorbeeld spelling, rekenen en begrijpend lezen.

De voorbereide omgeving

Om optimaal tegemoet te komen aan de ontwikkelingsbehoeften van de kinderen en om aan te sluiten bij hun gevoelige periodes, is een goed voorbereide omgeving essentieel. Dit betekent dat de omgeving zo is ingericht dat kinderen uitgedaagd worden om te leren, om tot acties over te gaan. Het prikkelt de nieuwsgierigheid en leergierigheid.

De voorbereide omgeving is zichtbaar in de inrichting van de school en in de inrichting van de lokalen. Het materiaal ziet er mooi uit en is compleet. In de voorbereide omgeving is er voor ieder kind een vrijheid van bewegen; een vrijheid om dat werk te kiezen wat het kind aanspreekt, wat hem/haar uitdaagt.

De materialen sluiten aan bij de ontwikkelingsbehoeften van de kinderen en dus zal de leid(st)er de voorbereide omgeving variëren. Kinderen leren immers voortdurend. Met de voorbereide omgeving wordt ook bedoeld de omgeving buiten: de tuin, het schoolplein (planten en dieren). In deze omgeving past ook de zorg voor jezelf en de ander.

Montessori materiaal

In onze school hebben wij montessorimaterialen in alle groepen. Maria Montessori heeft deze materialen ontwikkeld en deze materialen voldoen aan specifieke criteria. De materialen moeten uitnodigen tot actie: dit betekent dat het er aantrekkelijk uit moet zien. Maria Montessori noemt dit "de stem der dingen". Ieder materiaal heeft zijn eigen essentie, stelt 1 eigenschap centraal en biedt het kind de mogelijkheid tot zelfcontrole.

De materialen zijn beperkt in aantal, omdat dit de kinderen stimuleert een bewuste keuze te maken en omdat dit de kinderen leert om te gaan met het uitstellen van hun behoefte. De wilsontwikkeling wordt gestimuleerd. De werkwijze van de montessorimaterialen staat in het montessorimateriaalboek en leert een leerkracht op de opleiding voor montessorileid(st)er.

Kosmische opvoeding en onderwijs⁴

Het woord kosmisch betekent 'orde' 'harmonie'. Educatie omvat onderwijs en opvoeding. **'Montessori is an education not to prepare you for school, but for life'.**

Kosmische opvoeding en onderwijs geeft het kind zicht op de ontwikkeling van het universum en het leven op aarde. Het kind wordt zich bewust van zijn plaats en zijn verantwoordelijkheid voor de omgeving.

Kosmisch onderwijs brengt ordening aan in de talrijke, vaak onsamenhangende indrukken die het kind in de wereld opdoet. Het is de taak van de leid(st)er verwondering op te wekken, zodat het kind op onderzoek uitgaat, de wereld gaat verkennen en verbanden gaat zien. Kosmisch onderwijs toont relaties aan en wetmatigheden. De leid(st)er doet dit door een mooi verzorgde voorbereide omgeving (zie in de groep de aandachtstafel). Zij geeft algemene lessen over een bepaald kosmisch onderwerp en hierna gaan de kinderen zelfstandig met verschillende verwerkingsmogelijkheden aan de slag.

In ons onderwijs staan de volgende uitgangspunten centraal.

- Bij kosmisch onderwijs en opvoeding worden accenten gelegd op onderwijs in samenhang met de relatie tussen ruimte en tijd, natuur, cultuur en maatschappij.
- In een uitnodigende leeromgeving wordt de verwondering van kinderen gestimuleerd en gebruikt om inzicht en overzicht te bieden. Zo wordt bij elk onderwerp dat wordt behandeld een aantrekkelijke aandachtstafel ingericht met herkenbare voorwerpen en prikkelende opdrachten.
- Verwondering stimuleert het leren. Door bijzondere feiten te noemen of te ontdekken, raken kinderen geïnteresseerd in een onderwerp.
- Niet alleen de leerstof is belangrijk, we willen ook dat het toegepast wordt. We willen ook dat kinderen medeverantwoordelijk zijn voor het grote geheel.
- Door een totaaloverzicht (grote lijn) te bieden, weten de kinderen waar ze mee bezig zijn. Om de onsamenhangende wereld om je heen (de kosmos) beter te kunnen begrijpen maken we gebruik van tijdlijnen.

⁴ Kosmische opvoeding en onderwijs wordt ook KOO genoemd.

- Leid(st)ers vertellen verhalen om te verwonderen, te stimuleren en het deel in het geheel te plaatsen. Daarnaast wordt de verbeeldingskracht gestimuleerd.
- Onze kennis komt door ons waarnemen, kortom door het gebruik van onze zintuigen. De concrete waarneming wordt geabstraheerd.
- Kosmisch onderwijs is uitermate geschikt om creativiteit/vindingrijkheid te stimuleren.

Inhoud van het onderwijsaanbod:

Nederlandse taal

In de onderbouw wordt gewerkt aan mondelinge taalvaardigheid; de woordenschat en de letterkennis. Wij streven ernaar een begin te maken met het aanvankelijk leesproces. Aan de leesvoorwaarden wordt veel aandacht besteed. De montessori (lees)werkjes vormen een basis voor het aanleren van deze vaardigheden. Wij stimuleren de taalontwikkeling aan de hand van de vertellingen uit de kosmische lijn van Maria Montessori.

In de middenbouw wordt het aanvankelijk leesproces verder ontwikkeld. In groep 3 wordt gewerkt met de methode 'Veilig leren lezen'. Aan het technisch leesproces en het begrijpend lezen wordt veel besteed. Vanaf groep 5 werken wij, naast het montessorimateriaal met de methode Nieuwsbegrip. Spelling en taal worden aangeboden met de montessori-taalset en de methode Staal.

Ook in de bovenbouw wordt gebruik gemaakt van Nieuwsbegrip voor begrijpend lezen, naast de montessorimaterialen. Spelling en taal worden aangeboden met de montessori-taalset en de methode Staal.

Softwareprogramma's op de Chromebooks en het digibord ondersteunen het woordenschat-, lees- en spellingonderwijs in alle groepen.

Engelse taal

Voor Engels wordt gebruik gemaakt van diverse methodes en van online lessen en filmpjes. Alle kinderen krijgen Engelse les. Groep acht krijgt elke week een uur les in het Engels van een vakdocent ter voorbereiding op de middelbare school.

Rekenen en wiskunde

De kinderen werken veel met het montessori-rekenmateriaal. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van de methode Getal & Ruimte Junior en het rekenprogramma Rekensprint.

Softwareprogramma's op de Chromebooks en het digibord ondersteunen het rekenonderwijs in alle groepen.

Kosmische opvoeding en onderwijs

De leid(st)er geeft algemene lessen over kosmische onderwerpen aan de hand van 'De vertellingen van Maria Montessori' en de 'Canon van Nederland'. Daarna werken de kinderen zelfstandig aan de verwerkingsopdrachten. Het is de taak van de leid(st)er om de kinderen te interesseren voor de wereld om hen heen.

Kunstzinnige vorming

De vakgebieden tekenen, handvaardigheid, textiele werkvormen en muziek vallen onder kunstzinnige vorming. De lessen worden verzorgd door vakdocenten. Op het gebied van muziek is er voor leerlingen van de bovenbouw ook de mogelijkheid tot het bespelen van een instrument en het zingen in een koor als extra keuzevak.

Bewegingsonderwijs

Achter het schoolgebouw is een sporthal aanwezig. De kinderen krijgen twee keer per week gymles van twee vakleerkrachten lichamelijke opvoeding. De jongste kinderen gymmen ook in de inpandige gymzaal.

Vanaf de middenbouw hebben de leerlingen naast de reguliere gymles minimaal één (en maximaal vier) uur in de week montessorigym.

Hierbij kiezen de leerlingen zelf op welk moment ze komen gymmen door zich in te schrijven. De een vindt het lekker om 's ochtends te bewegen, de ander begint de dag liever in de klas om zich in de middag even uit te kunnen leven bij gym.

In de montessoriaanse gymles werken we in blokken van enkele weken aan dezelfde vaardigheden. Door ze veel variaties van een vaardigheid aan te bieden zijn ze gemotiveerd om meerdere lessen achter elkaar te blijven oefenen en telkens een stap naar een volgend niveau te maken.

Per blok kunnen de kinderen uit acht verschillende vaardigheden kiezen om te oefenen.

De materialen liggen klaar en zij mogen zelf een planning maken hoeveel tijd ze aan welk onderdeel besteden.

ICT

Elke groep beschikt over Chromebooks. Het werken met Chromebooks, het gebruik van internet en de sociale media (bovenbouw) is geïntegreerd in het onderwijs.

De Chromebooks worden ook ingezet voor didactische hulp-programma's en remediërende lesmaterialen. In alle groepen wordt een digibord gebruikt ter ondersteuning van het moderne (montessori) onderwijs.

Schoolmediatheek op de ENMS

Onder een schoolmediatheek wordt verstaan: het geheel aan verhalende en informatieve media, zoals (lees)boeken, tijdschriften, audiovisuele media (software, internet) en andere materialen die worden ingezet voor leesbeleving, leesplezier en informatievoorziening. Deze aantrekkelijke verzameling boeken en andere media is afgestemd op het onderwijs, geordend en toegankelijk gemaakt door middel van een kindvriendelijk zoek- en uitleensysteem.

Montessoriaans gezegd is de schoolmediatheek een specifiek voorbereide omgeving die de leerlingen uitdaagt om een boek te lezen of om zelf op zoek te gaan naar informatie. Bij de collectievorming wordt rekening gehouden om het kosmisch onderwijs te ondersteunen bij, onder andere, het maken van werkstukken of muurkranten. Ook aan de Engelse taal wordt aandacht besteed.

Naast uitleen van materialen biedt de schoolmediatheek ook mogelijkheden om direct met de materialen aan de slag te gaan. Een aantrekkelijke en uitdagende voorziening in de school die het onderwijs ondersteunt bij het lees- en informatievaardig maken én behouden van leerlingen. De schoolmediatheek is daarmee een onderwijsleermiddel opgezet vanuit de onderwijsvisie van de school.

De mediatheek-leescoördinator coördineert alle zaken in de mediatheek, begeleidt de kinderen en stuurt de mediatheekouders aan. Mediatheekouders ondersteunen bij het uitleenen en uitzoeken van de boeken. De mediatheek is ook het startpunt van diverse lees- bevorderende en creatieve activiteiten, zoals de Nationale voorleesdagen en het Kinderboekenweekproject, het Maak je eigen-boek-project, PowerPoint lessen, werken met de verteltas, voorlezen met het vertelkastje en bibliotheeklessen. Zonder plezier in lezen worden kinderen geen vaardige lezers, die ook werkelijk begrijpen wat ze lezen. Leesplezier en leesvaardigheid gaan hand in hand.

Schoolplan en onderwijskundige speerpunten

Het schoolplan geeft het beleid weer voor een periode van vier jaar. Het schoolplan 2020-2024 werd vastgesteld conform onze ervaringen en de kijk op de ENMS als moderne montessorischool. Onder leiding van een duo-directie is het team verantwoordelijk voor de uitvoering van het schoolplan.

Ieder jaar worden, in overeenstemming met de uitgangspunten, concrete speerpunten benoemd, die extra aandacht krijgen. Het schoolplan is een leidraad en vraagt flexibiliteit. De actuele versie van het schoolplan kunt u vinden op onze website www.enms.nl.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg op onze school is in detail beschreven in het schoolplan 2020-2024. Het uitgewerkte Schoolondersteuningsprofiel 2021-2025 kunt u vinden op onze website. De inspectie van het onderwijs publiceert op haar website het meest recente inspectierapport. Voor meer informatie verwijzen wij u naar: www.onderwijsinspectie.nl.

Ontwikkeling van de leerling

Waarom volgen wij de ontwikkeling van de leerlingen?

Volgens de visie van dr. Maria Montessori maakt ieder kind een ontwikkeling door volgens een vast aantal fasen. Het observeren van de kinderen, tijdens de vrije werkkeuze, geeft de leid(st)ers veel informatie. Wat zie je? Welke begeleiding heeft het kind nodig? Hoe ga je handelen en welke doelen stel je?

Wat is de waarde van het volgen van de leerlingen?

De waarde van het volgen van leerlingen is het aansluiten op de zone van de naaste ontwikkeling. Door het kind te prikkelen en steeds iets meer te vragen dan het al kan, wordt het maximaal uitgedaagd.

Om na te gaan of ieder kind zich naar vermogen ontwikkelt en of de gestelde onderwijsdoelen worden bereikt, observeren en registreren de leid(st)ers de vorderingen van de verschillende leergebieden, de kwaliteit van het werk, de werkaanpak en de werkhouding.

Op de ENMS worden in 2022-2023 vanaf groep 4 IEP-toetsen⁵ afgenomen.

De kleuters gaan we volgen met de leerlijnen Jonge Kind van ParnasSys.

In de midden-, en bovenbouw worden IEP-toetsen⁶ afgenomen op de gebieden: taal, rekenen, sociaal emotionele ontwikkeling, leeraanpak en creatief vermogen.

Het IEP leerlingvolgsysteem van ICE is genormeerd naar een landelijk gemiddelde. De gegevens worden gebruikt bij het opstellen van de verslagen en het stellen van doelen bij een groepsplan.

Over het IEP leerlingvolgsysteem: Een kind is meer dan rekenen en taal, ook zijn sociaal-emotionele ontwikkeling, leeraanpak en creatief vermogen maken hem tot wie hij is. Een compleet kind is *hoofd, hart én handen*. Een volgsysteem moet daar rekening mee houden. Niet door een kind af te rekenen op wat het *niet* kan, maar door inzicht te geven in waar een kind nu staat en aan te geven hoe het zich verder kan ontwikkelen om te worden wie het is. Door betekenisvol toetsen brengt het IEP LVS de ontwikkeling én de talenten van het complete kind in kaart.

Het leerlingvolgsysteem ParnasSys wordt gebruikt voor het volgen van de cognitieve ontwikkeling. De methode-gebonden toetsen worden geregistreerd, de leid(st)ers kunnen notities en observaties registreren. In dit systeem worden de onderwijsbehoeften van een kind nauwgezet gevolgd.

Een leerling blijft gemiddeld acht jaar op de basisschool. Verloopt de ontwikkeling van het kind anders dan gemiddeld dan kan de school besluiten de basisschoolperiode een jaar te verkorten of te verlengen. In groep 8 wordt een wettelijk verplichte eindtoets gemaakt.

---

⁵ Voorheen hanteerden wij Citotoetsen. IEP toetsen passen beter bij ons Montessorionderwijs.

⁶ IEP = **I**nzicht **E**igen **P**rofiel

Dossier

Van alle kinderen wordt een digitaal leerlingendossier bijgehouden. In dit dossier staan belangrijke gegevens over uw kind, zoals de observatieverslagen, de gespreksverslagen en de tweejaarlijkse verslagen. De gegevens van de methode en van de IEP toetsen worden digitaal bijgehouden in ParnasSys. Ouders kunnen het dossier op school inzien. U kunt hiervoor een afspraak maken met de intern begeleider.

Begeleiden van leerlingen naar het vervolgonderwijs

Op de ENMS komt het basisschooladvies zorgvuldig tot stand. Op onze website kunt u lezen hoe wij het proces van de overstap po-vo organiseren. In de beschrijving van het proces is aandacht voor:

- de elementen die wij meewegen;
- de interne organisatie rondom het basisschooladvies;
- de ondersteuning bij de oriëntatie en aanmelding op het vo;
- de communicatie met het vo;
- de eindtoets.

In het tijdspad overstap po-vo 2022-2023 vindt u alle belangrijke data van dit schooljaar. Deze vindt u ook op onze website www.enms.nl.

Schoolkeuze groep 8

Schooljaar	Dalton	HML	Sorghvliet	Haganum	Segbroek	Vrije School	div.
2017-2018	9%	38%	0%	9%	19%	0%	25%
2018-2019	0%	51%	14%	0%	12%	3%	20%
2019-2020	7%	36%	0%	14%	16%	4%	23%
2020-2021	11%	40%	0%	11%	19%	3%	16%
2021-2022	24%	30%	0%	2%	22%	11%	11%

Schooladviezen V.O. in het schooljaar 2021 - 2022:

Vervolgopleiding	Aantal leerlingen	Percentage leerlingen
VMBO-BL met LWOO	1	3%
VMBO-KL met LWOO	0	0%
VMBO TL	3	8%
VMBO-T/HAVO	3	8%
HAVO	6	16%
HAVO/VWO	9	24%
VWO	15	41%

Organisatie van de leerlingenzorg en interne begeleiding

Inleiding

Hier vindt u in het kort informatie over de organisatie van de leerlingenzorg en de interne begeleiding op de ENMS.

Alle scholen zijn in het kader van de wet Passend Onderwijs verplicht een schoolondersteuningsprofiel (SOP) op te stellen. In dit profiel geven wij aan in hoeverre onze school op dit moment passend onderwijs biedt en rekening houdt met de verschillen in onderwijsbehoeften van onze leerlingen. Ook geven wij aan wanneer wij handelingsverlegen zijn in het realiseren van een passend onderwijsaanbod. De school zal de haalbaarheid van de gevraagde ondersteuning steeds heel goed moeten afwegen. Het schoolondersteuningsprofiel, inclusief de basisondersteuning die de ENMS kan bieden, vindt u op onze website www.enms.nl.

De structuur is op de volgende manier opgebouwd:

- de onderwijsbehoefte van het kind wordt door de leid(st)er in beeld gebracht door te observeren, te toetsen en gesprekken met het kind te voeren;
- de verschillen tussen kinderen worden door de leid(st)er planmatig, doelmatig en opbrengstgericht gemaakt;
- wij gaan hierbij uit van de werkcyclus handelingsgerichtwerken, waarin de driehoek: leerkracht-ouders-leerling centraal staat;
- hierbij maken wij gebruik van groepsplannen om doelgericht tegemoet te komen aan verschillen. Voor kinderen die meer of minder begeleiding nodig hebben om de basisdoelen te bereiken, maakt de leidster, in overleg met de Intern Begeleider, een aangepast plan.
- de intern begeleid(st)er heeft contact met externe instanties om het zorgtraject van individuele leerlingen goed te kunnen begeleiden;

Zorgniveaus

De Eerste Nederlandse Montessorischool hanteert bij leer- en/of gedragsproblemen een vaste procedure die waarborgt dat de kinderen en leid(st)ers tijdig hulp kunnen krijgen. Alle informatie over zorgniveaus vindt u in ons Schoolondersteuningsprofiel 2021-2025 op <https://www.enms.nl/over-enms/beleid/zorgbeleid/>

Toetsen

Om goede zorg te bieden en aan te sluiten bij de onderwijsbehoefte hebben wij van de kinderen informatie nodig. Voor het volgen van de cognitieve en sociale ontwikkeling van de leerlingen wordt voor de groepen 1 en 2 van de leerlijnen Jonge Kind (ParnasSys) gebruikgemaakt. Voor alle kinderen vanaf eind groep 3 tot midden groep 8 maken wij gebruik van IEP toetsen. Bovendien maken wij gebruik van de methode gebonden toetsen en van observaties.

Passend Onderwijs

Passend Onderwijs is de uitwerking van de wet die op 1 augustus 2014 van kracht is en bepaalt dat scholen (formeel de schoolbesturen) ervoor verantwoordelijk zijn dat elke leerling die bij hen op school zit of wordt aangemeld, een passende onderwijsplek krijgt. Dat kan op de eigen school zijn of op een van de andere scholen binnen het samenwerkingsverband (zorgplicht).

Indien de school waarop de leerling ingeschreven of aangemeld is, dat onderwijs kan verzorgen (dat is in bijna 95% het geval) dan verandert er niets en merkt de leerling weinig of geen verandering. Leerling en school passen goed bij elkaar. De school biedt "basisondersteuning" en de leerling heeft daar voldoende aan. Basisondersteuning is de ondersteuning die elke school in het samenwerkingsverband minimaal kan bieden.

Een samenwerkingsverband is een organisatie die de samenwerking tussen alle basisscholen, scholen voor speciaal onderwijs en scholen voor speciaal basisonderwijs binnen een bepaald gebied organiseert.

Onze school is aangesloten bij het samenwerkingsverband *Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH)*. Het gebied omvat heel Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk.

Ongeveer 1 op de 20 leerlingen in ons samenwerkingsverband heeft niet genoeg aan basisondersteuning en is aangewezen op een vorm van extra ondersteuning. Vaak kan die extra ondersteuning gegeven worden op de school waar de leerling zit of wordt aangemeld. De school bepaalt, in overleg met de ouders, hoe die ondersteuning het beste gegeven kan worden. Indien nodig kunnen daarvoor extra middelen worden aangevraagd bij SPPOH.

Soms is het niet haalbaar om de extra ondersteuning op de eigen school te organiseren en wordt er voor de leerling een lesplaats in het speciaal (basis-) onderwijs of op een ander basisschool georganiseerd.

Tot slot:

Voor meer en uitgebreide informatie over Passend Onderwijs verwijzen wij u naar de volgende websites:

<https://www.sppoh.nl/>

Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH)

Het samenwerkingsverband waar onze school toe hoort met veel actuele informatie over Passend Onderwijs specifiek voor onze regio.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs>

Het centrale informatiepunt van passend onderwijs van het ministerie van OCW.

Schoolarts

Onze school werkt samen met de jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG). Het CJG is voor Haagse kinderen en hun ouders de plek voor informatie, advies en hulp bij opgroeien en opvoeden. De jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen volgen samen met ouders de groei en ontwikkeling van kinderen. Dit gebeurt tijdens een aantal vastgestelde momenten in de schoolperiode van het kind, waarvoor u een uitnodiging ontvangt.

Gezondheidsonderzoek basisonderwijs

Rond de leeftijd van 5 jaar en 10 jaar wordt uw kind uitgenodigd voor een gezondheidsonderzoek bij de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Tijdens dit onderzoek worden onder andere lengte, gewicht, gehoor, ogen, motoriek, eet- en beweeggedrag van uw kind bekeken. Met dit onderzoek wordt de ontwikkeling van uw kind samen met u

gevolgd. Tijdens de onderzoeken is ook ruimte voor vragen en indien nodig wordt samen met u gekeken naar een oplossing of extra ondersteuning.

Extra ondersteuning

Het is voor kinderen, jongeren en hun ouders altijd mogelijk om bij de jeugdartsen of jeugdverpleegkundigen langs te komen voor een extra onderzoek of gesprek. Aanleiding hiervoor kunnen bijvoorbeeld vragen zijn over groei, gehoor, gedrag of gezondheid. Bel hiervoor het CJG: 0800-2854070. Ook neemt de jeugdarts of jeugdverpleegkundige deel aan de zorgstructuur van de school.

Vaccinaties

Kinderen in Nederland krijgen het Rijksvaccinatieprogramma (RIVM) aangeboden. De inentingen in dit programma zorgen voor bescherming tegen bepaalde infectieziekten. De jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen van het CJG voeren deze inentingen uit. Uw kind ontvangt daarvoor automatisch een uitnodiging. Meer informatie:

www.rijksvaccinatieprogramma.nl

Gegevens van uw kind

De jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen van het CJG gebruiken de persoonsgegevens uit de leerlingenadministratie van de school. Als u hiertegen bezwaar heeft kunt u dit aangeven bij school. Wanneer u niet bent verschenen bij een afspraak nemen de jeugdartsen of jeugdverpleegkundigen telefonisch contact met u op. Als dat niet lukt wordt zo nodig aan de school gevraagd hoe het met uw kind gaat, tenzij u hiertegen bezwaar heeft gemaakt.

Meer informatie en contact

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen van het CJG. Op werkdagen kan dit telefonisch via 0800-2854070. Kijk ook op www.cjgdenhaag.nl

In- en uitstroom van leerlingen

Aannamebeleid

Wanneer uw kind drie jaar is geworden, kunt u uw kind bij ons aanmelden. Het aanmeldformulier voor de basisschool krijgt u via de gemeente Den Haag thuisgestuurd, ongeveer twee maanden voordat uw kind drie jaar wordt. U meldt uw kind aan door het ingevulde aanmeldformulier in te leveren bij de basisschool van uw keuze. Eerder aanmelden dan drie jaar is niet mogelijk en ook niet nodig.

Per schooljaar kan de ENMS maximaal 40 nieuwe kinderen plaatsen. We werken dus met het zogenaamde leerlingplafond. Dit betekent dat u uw kind bij ons kunt aanmelden in de aanmeldperiode die hoort bij het geboortekwartaal van uw kind, op voorwaarde dat uw kind de leeftijd van 3 jaar heeft.

U bent bij scholen met een leerlingplafond niet zeker van een plaats op de school van uw keuze. Het is daarom belangrijk dat u meer dan één school kiest en invult op het aanmeldformulier.

De ENMS gebruikt de volgende voorrangregels:

- U werkt zelf op onze school
- Een broer of zus (ook halfbroer/halfzus/stiefbroer/stiefzus die bij u wonen) zit al op onze school
- Uw kind gaat naar de voorschoolse voorziening waarmee wij nauw samenwerken, namelijk de Montessori peutergroep 2Uilen van 2Samen.

Er wordt geloot als we meer aanmeldingen krijgen dan er plaatsen zijn. Als wij uw kind niet kunnen plaatsen, dan wordt gekeken of de school van uw tweede voorkeur plaats heeft, daarna de school van uw derde voorkeur, enzovoorts.

Binnen 6 weken na aanmelding ontvangt u bericht of uw kind kan worden geplaatst op de school van uw voorkeur. Indien het niet lukt om uw kind een plaats aan te bieden op basis van de voorkeurslijst, ontvangt u informatie over nog beschikbare plaatsen en de wijze van (opnieuw) aanmelden.

Tussentijdse plaatsing in de onder-, midden-, en bovenbouw gebeurt in overleg met de directie. De school organiseert een aantal informatieochtenden per jaar. Wij vertellen u meer over de school en leerlingen uit de bovenbouw geven u een rondleiding door de school. Op de website vindt u de data en de aanmeldprocedure voor de informatieochtenden.

Instromers in de onderbouw

Kinderen die vier jaar worden gedurende het schooljaar, kunnen instromen tot maximaal vier weken voorafgaand aan het einde van het schooljaar.

Kinderen die binnen vier weken na de zomervakantie jarig zijn, kunnen op de eerste schooldag van het nieuwe schooljaar op school komen.

Kinderen die vier weken na de eerste schooldag jarig zijn, starten op de dag dat zij vier jaar worden.

De ouders ontvangen een brief met informatie over de plaatsing en het kennismaken in de groep. De eerste schooldag ontvangt de ouder een welkomsttas met informatie over de school.

Zij-instromers in onder-, midden- en bovenbouw

Voor alle instromers die van een andere school komen, geldt dat er voorafgaand aan de plaatsing, een wenbezoek van twee dagen plaatsvindt. Het kind gaat op bezoek in de groep waar het eventueel geplaatst wordt. Op deze manier kunnen ouders en kind kennismaken met het montessorisysteem, de leid(st)er en de groep. De beslissing tot plaatsing ligt bij de school. Tijdens de wenbezoeken wordt er goed gekeken of het kind in de groep past. Wij informeren op de huidige school van het kind naar o.a. de ontwikkeling.

Uitgangspunten

Passend binnen de uitgangspunten van het montessorionderwijs streeft de ENMS naar handhaving van de drie bouwen: onder-, midden- en bovenbouw in de school. De drie leeftijdsgroepen in een klas vormen het uitgangspunt voor het juiste pedagogisch didactisch klimaat in de montessorigroepen.

Er wordt gestreefd naar een evenredig aantal kinderen in een leerjaar. Indien de omstandigheden, bijvoorbeeld door onvoorziene uitstroom, daartoe aanleiding geven, zal er worden gekeken naar een herindeling van de kinderen over de groepen. Een groep werkt met één of twee vaste leid(st)ers per groep. Er worden geen broertjes en zusjes in dezelfde klas geplaatst.

Bouwsprong

Aan het eind van het schooljaar bespreekt en bepaalt het team gezamenlijk de nieuwe groepsindeling. Dit is altijd een intensief proces waarbij we met veel factoren rekening houden: de evenredige opbouw van de groep (o.a. de verhouding jongens/meisjes, het aantal leerlingen per leerjaar in een groep), de mogelijke bestaande vriendschapsrelaties van kinderen die de bouwsprong gaan maken en specifieke leerbehoeftes.

Het is niet de bedoeling om wensen op dit vlak kenbaar te maken; het team bepaalt de indeling, rekening houdend met de hiervoor genoemde punten. De kinderen komen voorafgaand aan het nieuwe schooljaar een keer in de nieuwe groepssamenstelling bijeen om kennis te maken.

Het is de visie van het montessorionderwijs om de groepsindeling ieder jaar te veranderen, zodat het kind kan ontwikkelen en groeien als persoon. Dit gebeurt door elk schooljaar jongste leerlingen in de groep te laten instromen en oudste leerlingen te laten uitstromen. Het is voor de ontwikkeling van kinderen goed als zij in een nieuwe groepssituatie worden geplaatst tussen bekende en onbekende leerlingen. Zo leert het kind nieuwe sociale relaties aan te gaan, als voorbereiding op het leven in onze maatschappij.

Leerlingaantallen

Op de teldatum 1 oktober 2022 heeft de ENMS 317 kinderen verdeeld over de onder-, midden- en bovenbouw.

Groepsindeling en groepsgrootte

De school heeft aan het begin van schooljaar 2022-2023 de volgende groepen:

- Een peutergroep (onder verantwoordelijkheid van 2Samen)
- Vier onderbouwgroepen (groep 1, 2)
- Vier middenbouwgroepen (groep 3, 4, 5)
- Vier bovenbouwgroepen (groep 6, 7, 8)

De onderbouwgroepen starten het schooljaar met gemiddeld 20 leerlingen. In de loop van het schooljaar komen er regelmatig vierjarige kinderen bij.

Dit schooljaar starten alle midden- en bovenbouwgroepen met 29-31 kinderen.

Najaarskinderen

Najaarskinderen zijn kinderen die zijn geboren tussen 1 oktober en 31 december. Voor de kinderen die na januari geboren zijn, bestaat de onderbouwperiode uit twee tot twee en een half jaar. De school staat bij de overgang naar de middenbouw voor de 'najaarskinderen' voor een keuze: moeten deze kinderen anderhalf jaar over de onderbouw doen of moeten deze kinderen er toch ruim twee en een half jaar over doen, net zoals dat vroeger het geval was.

Op onze school laten wij ons leiden door de ontwikkeling van het kind. Een langer of korter verblijf in een onderbouwgroep moet gebaseerd zijn op de voortgang in de ontwikkeling van het individuele kind. De Wet Primair Onderwijs (WPO) gaat ervan uit dat kinderen in beginsel binnen een tijdvak van 8 jaar het primair onderwijs doorlopen. Om te bepalen of een kind kan doorstromen naar groep 3 worden een aantal factoren gewogen: welbevinden van kinderen, motivatie, zelfstandigheid, taakgerichtheid, zelfvertrouwen, concentratie, sociale vaardigheden en motoriek. Als een kind voldoet aan deze basis dan stroomt het in principe door. Alleen in uitzonderingsgevallen zal een najaarskind nog een extra jaar in de onderbouw blijven.

Wanneer het team op bovenstaande gronden tot de conclusie komt, dat het beter is voor het kind om nog een jaar in de onderbouw te blijven, dan zal daar in overleg met de ouders, directie en intern begeleider voor gekozen worden. Dit voortgangsgesprek zal plaatsvinden in de maand november. In januari worden in principe alle najaarskinderen overgezet naar groep 2.

Directie en personeel

<i>Directie</i>			
Nicoline van Ginkel		directeur	
Yvonne Schüller		directeur	
<i>Onderwijsondersteunend personeel</i>			
Marianne Brouwer		office manager	
Astrid Plaetinck		mediatheek	
Jennifer Out		leerkracht ondersteuner	
Carolien van Dalen		leerkracht ondersteuner	
Yvonne van der Harst		leerkracht ondersteuner	
Francine Oostdijk		leerkracht ondersteuner	
Lotte van Bergen		leerkracht in opleiding	
Overblijf medewerkers		Eelco Roest, medewerkers 2	Samen
Martijn Janmaat		Conciërge / ICT-coördinator	
<i>Interne Begeleiding</i>			
Liselore Holt		intern begeleider	
<i>Groepsleid(st)ers</i>		<i>Groep/functie</i>	
Herma Jongeling		onderbouw 1	
Tjallien Schoch-de Haan/ Francine Oostdijk		onderbouw 2	
Barbara Derksen		onderbouw 3	bouwcoördinator/ICT-coördinator
Saskia Onnes		onderbouw 4	
Fleur Jansen		middenbouw 1	bouwcoördinator
Petra Uittenbogaard/Jennifer Out		middenbouw 2	
Ilona van Vliet/Jan Kamphuis		middenbouw 3	
Heidi van Steekelenburg		middenbouw 4	
Dielis van Rossem		bovenbouw 1	ICT-coördinator
Nicoline van Ginkel/Annelies Matla		bovenbouw 2	
Leonie Vellekoop		bovenbouw 3	bouwcoördinator
Nina Klercq		bovenbouw 4	
<i>Vakleerkrachten</i>			
Andrea Duivesteijn		bewegingsonderwijs	
Paulien Barendrecht		bewegingsonderwijs/schoolsportcoördinator	
Marieke Wielinga		TeHaTex	
Paul de Leu		kunstzinnige en muzikale vorming	
Martijn Nagtegaal		Engels	
Anouk Winkler		tuin	
Rick Lahaye		schaken	
Niels Budel		muziek	

De school

De ENMS is een algemeen bijzondere basisschool en was de eerste montessorischool in Nederland. De ideeën van dr. Maria Montessori vormen een belangrijke leidraad voor het dagelijks werken op school.

Het schoolgebouw

De school is in 1916 opgericht in een woonhuis aan de Ten Hovestraat te Den Haag. In 1937 verhuisde de school naar het huidige schoolgebouw aan de Laan van Poot. In het schooljaar 2013/2014 is de school uitgebreid met een nieuwbouwgedeelte. De school beschikt over 12 groepslokalen, een peutergroep, een mediatheek en 2 multifunctionele ruimten, waar o.a. de TeHaTex ruimte gehuisvest is en een personeelsruimte. Samen maakt gebruik van de multifunctionele ruimtes ten behoeve van de naschoolse opvang. De inpandige gymzaal is als extra speellokaal voor de onderbouw en de BSO in gebruik. De kleedkamers zijn omgebouwd tot BSO-ruimte en kooklokaal/atelier voor de school. De grote sporthal achter de school, buiten het hek, is in gebruik voor gymlessen van de onder-, midden- en bovenbouw.

De schoolpleinen

De speelplaatsen bevinden zich aan de zij- en achterzijde (de voor- en achterwei) van het gebouw. De onderbouw speelt op de voorwei. Op de voorwei is een 'groen' schoolplein gerealiseerd. De midden- en bovenbouw spelen op de achterwei, ook een groen schoolplein.

De schooltuin

De school heeft een eigen schooltuin op het terrein van de school. De 'eetbare' schooltuin wordt onderhouden door leerlingen, tuinouders en onze tuinjuf.

De dagelijkse leiding

De directie bestaat uit een duo-directie. Zij worden ondersteund door de office-manager, de intern begeleid(st)er en de coördinatoren. De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding en legt verantwoording af aan de bestuurder.

De schoolgrootte

Het schooljaar 2022-2023 starten wij met 317 leerlingen en het leerlingaantal zal tot eind van het schooljaar groeien naar ca. 340 leerlingen.

De leerlingen zijn verdeeld over de volgende groepen:

- 4 onderbouwgroepen (groep 1, 2);
- 4 middenbouwgroepen (groep 3, 4, 5);
- 4 bovenbouwgroepen (groep 6, 7, 8).

De groeps grootte op de basisschool ligt gemiddeld tussen de 26-30 leerlingen.

De medezeggenschapsraad (MR)

De MR wordt gevormd door drie ouders en drie teamleden. De raad kiest uit haar midden een voorzitter, secretaris en een penningmeester. De taak van de MR is vastgelegd in het reglement voor de medezeggenschapsraad, conform de Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS). De MR heeft advies- of instemmingsrecht, conform het Reglement. Ouders kiezen de leden van de raad voor de oudergeleding en het team kiest de leden van de teamgeleding.

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)

De GMR Primair onderwijs is de overkoepelende medezeggenschapsraad voor de scholen van primair onderwijs van de Stichting Het Rijnlands Lyceum. Elke school wordt vertegenwoordigd door een lid oudergeleding en een lid teamgeleding.

Vereniging voor Montessori Onderwijs (VMO)

De VMO is de oudervereniging van de ENMS en bestaat vanaf 1916. De VMO heeft de ENMS sinds de oprichting in stand gehouden en vormde 95 jaar lang het bestuur. Op 1 augustus 2011 is de bestuursverantwoordelijkheid overgedragen aan de Stichting Het Rijnlands Lyceum.

De vereniging heeft tot doel de ouderbetrokkenheid te bevorderen, de eigentijdse Montessori identiteit en de toepassing van het gedachtegoed van Maria Montessori te borgen, te stimuleren en te inspireren tot kwalitatief goed basisonderwijs op de ENMS.

Het bestuur heeft met steun van de ALV besloten dat alle ouders automatisch lid zijn van de vereniging en dat ouders kunnen aangeven of zij een vrijwillige bijdrage willen leveren (suggestie: € 25,-), die dan jaarlijks wordt geïnd.

Het bestuur van de vereniging heeft 3 leden.

Financiën

Ouderbijdrage

De overheid stelt strikte regels ten aanzien van het heffen van de vrijwillige ouderbijdrage, waardoor deze niet rechtens afdwingbaar is. Deze wordt jaarlijks aan de ouders gevraagd. De hoogte van de bijdrage is afhankelijk van het inkomen van de ouders. Daarbij dient wel te worden bedacht, dat bij de ENMS uit de ouderbijdrage ook voorzieningen worden betaald die op andere scholen apart in rekening worden gebracht, zoals de kosten van de overblijf en de schoolreis.

De ENMS betaalt vanuit de vrijwillige ouderbijdrage een aantal gewenste extra voorzieningen, die de school uit de van overheidswege verkregen financiën niet kan betalen. Een kort overzicht van ons wisselend aanbod willen wij u niet onthouden. Voor alle groepen tuinlessen, schaaklessen, muzieklessen en TeHaTex (tekenen, handvaardigheid en textiele werkvormen) door een vakleerkracht, in het continurooster gereguleerde overblijf door middel van de inzet van professionals. Daarnaast worden uit de vrijwillige ouderbijdrage de kosten betaald voor de organisatie van schoolfeesten. Het niet betalen van deze bijdrage zal niet leiden tot het uitsluiten van leerlingen van deelname aan de activiteiten, maar kan er wel toe leiden dat activiteiten niet doorgaan omdat de school onvoldoende financiële dekking hiervoor heeft.

Onze school maakt gebruik van WIS Collect voor de facturatie van de vrijwillige ouderbijdrage. Beide ouders ontvangen van ons een mail voor de betaling. De ouderbijdrage kan in termijnen worden betaald. Vragen over de ouderbijdrage kunt u stellen aan de directie of de office manager administratie@enms.nl.

Tarieven

De tarieven voor het schooljaar 2022-2023 zijn als volgt vastgesteld.
Wij gaan uit van het belastbaar inkomen van beide ouders samen.

<u>Inkomen</u>	<u>Ouderbijdrage</u>
t/m 20.384 euro	190,00 euro
20.385 t/m 34.300 euro	252,00 euro
34.301 t/m 68.507 euro	345,00 euro
Vanaf 68.508 euro	444,00 euro

* Jaarlijks kan de vrijwillige ouderbijdrage verhoogd worden met de inflatiecorrectie. In overleg met de MR kunnen de tarieven ook om andere redenen worden aangepast. Vragen over facturen kunnen worden gesteld aan CSB-debiteuren@rijnlandslyceum-csb.nl, of per telefoon: 071-5730914.

Naast de vrijwillige ouderbijdrage worden in de regel geen extra gelden geïnd voor door de school georganiseerde buitenschoolse activiteiten, zoals een schoolreisje, de sportdag, excursies naar musea en dergelijke. In bepaalde omstandigheden kan hierop een uitzondering worden gemaakt. Het schoolkamp voor groep 7/8 wordt niet bekostigd uit de ouderbijdrage. U ontvangt daarvoor een aparte factuur.

Personeel

De ENMS heeft een enthousiast team van medewerkers in verschillende functies. U vindt de kerngegevens in de jaarlijkse schoolkalender of op onze website www.enms.nl.

De teamindeling per dag voor het schooljaar 2021-2022

groep	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
OB-1	Herma	Francine	Herma	Herma	Herma
OB-2	Tjallien	Tjallien	Tjallien	Francine	Francine
OB-3	Barbara	Barbara	Barbara	Barbara	Barbara
OB-4	Saskia	Saskia	Saskia	Saskia	Saskia
MB-1	Fleur	Fleur	Fleur	Fleur	Fleur
MB-2	Petra	Petra	Jennifer	Petra	Petra
MB-3	Ilona	Ilona	Ilona	Jan	Jan
MB-4	Heidi	Heidi	Heidi	Heidi	Heidi
BB-1	Dielis	Dielis	Dielis	Dielis	Dielis
BB-2	Annelies	Nicoline	Nicoline	Annelies	Annelies
BB-3	Leonie	Leonie	Leonie	Leonie	Leonie
BB-4	Nina	Nina	Nina	Nina	Nina

Communicatie

De ENMS streeft naar een open communicatie met de ouders. De school maakt daarbij gebruik van onderstaande communicatiemiddelen.

Schoolgids

De schoolgids heeft als doel de ouders en andere belangstellenden te informeren. De gids wordt jaarlijks uitgegeven. De digitale schoolgids kunt u vinden op de website: www.enms.nl

Website

De ENMS beschikt over een eigentijdse website. Het adres is: www.enms.nl.

Schoolkalender

Aan het eind van het schooljaar verschijnt er een digitale schoolkalender voor het nieuwe schooljaar. In deze kalender staan o.a. de schoolvakanties, de marge- en studiedagen en de ouderavonden vermeld. De kalender wordt naar de ouders gemaild en is ook te vinden op de website.

Nieuwsbrief

Maandelijks verschijnt de digitale nieuwsbrief. Via de nieuwsbrief informeren wij de ouders over activiteiten in en rond de school. De ouders ontvangen de nieuwsbrief per e-mail. U kunt de nieuwsbrief ook downloaden van de website.

E-mail

De ENMS communiceert via e-mail met de ouders. Brieven en korte memo's worden door de office manager of de directie naar de ouders gestuurd. De groepsleid(st)ers communiceren ook via e-mail met de ouders. De leid(st)er stuurt de mail naar de ouders van de groep.

Informatiebijeenkomst aspirant ouders

Deze informatieochtend wordt 4x per schooljaar georganiseerd voor ouders, die belangstelling hebben voor onze school. De ouders worden geïnformeerd over de gang van zaken op de ENMS. Een rondleiding door de school wordt verzorgd door leerlingen uit de bovenbouw.

Oudergesprekken

Driemaal per jaar vinden er in midden- en bovenbouw zogenoemde ontwikkelgesprekken plaats. Tijdens deze gesprekken staat het kind centraal. Uw kind laat aan de hand van bewijswerkjes, tekeningen en ander gemaakt werk de eigen voortgang zien. In het gesprek vertelt uw kind hoe het zich op cognitief, creatief en sociaal-emotioneel gebied ontwikkelt.

Tijdens het eerste gesprek (november) is er een geschreven verslaglegging. In maart zullen de resultaten van de IEP toetsen worden gedeeld en in juni is er een geschreven verslag. Driemaal per jaar organiseert elke klas een museum waarvoor u een uitnodiging krijgt. Zo wordt ook de ontwikkeling van uw kind in de groep zichtbaar.

Voor de kinderen waarvoor een zorgtraject loopt, krijgt u als ouders een apart gesprek om de voortgang van dit traject te bespreken. Dit staat los van de ontwikkelgesprekken.

De oudste kleuters krijgen in november een verslag, de andere kleuters alleen een gesprek. In het voorjaar krijgen alle kleuters een gesprek en in mei krijgen alleen de oudsten weer een verslag en de rest een gesprek. Nieuwe kinderen krijgen altijd na drie maanden een eerste gesprek.

Montessori Café

Vier keer per jaar, op verschillende dagen, is er in ons kooklokaal in de nieuwbouw gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen over schoolse zaken. Regelmatig wordt er een onderwerp centraal gezet en toegelicht. Uiteraard is er koffie en thee. Er is altijd een directielid aanwezig en/of een teamlid.

De A tot Z lijst

Activiteiten

In de loop van het schooljaar wordt een aantal activiteiten georganiseerd. Zoals de Kinderboekenweek, de decemberfeesten, de paasactiviteiten, het zomerfeest en de uitstapjes naar het theater, de bibliotheek, het museum of het strand.

Bijzonder verlof

De leerplichtwet kent een beperkt aantal redenen, waarvoor ouders vrijstelling van het schoolbezoek voor hun kind(eren) kunnen vragen.

Deze zijn:

- vakantieverlof, wanneer de werkgever geen vakantie kan geven tijdens schoolvakanties;
- wanneer de aard van het beroep van de ouder geen vakantie toelaat tijdens de schoolvakanties.

In deze gevallen dient een werkgeversverklaring te worden overlegd. Deze vakantie mag ten hoogste tien schooldagen per jaar bedragen en mag niet samenvallen met de eerste twee weken van het nieuwe schooljaar. Het verlof dient, uiterlijk drie weken voor de verlangde periode, schriftelijk te worden aangevraagd.

- Gewichtige omstandigheden, zoals doktersbezoek, verhuizing, huwelijk van bloed- en aanverwanten, huwelijks- of ambtsjubileum, ernstige ziekte van familieleden.
- Het verzoek wordt aan de schoolleiding voorgelegd. Als de periode meer dan tien schooldagen bedraagt, ligt de beslissing bij de leerplichtambtenaar.
- Vervullen van plichten wegens godsdienst of levensovertuiging. Hiervoor dient het verzoek te worden voorgelegd aan de schoolleiding.

Een ouder die zonder de vereiste toestemming een leerplichtig kind van school houdt, begaat een strafbaar feit. De schoolleiding die (vermoedelijk) ongeoorloofd school verzuim niet meldt, begaat eveneens een strafbaar feit.

Meer informatie vindt u op: <https://www.enms.nl/informatie-voor-ouders/luxeverzuim/>

Buitenschoolse opvang 2Uilen

Voor informatie of vragen kunt u terecht op de site van 2Samen:

<https://www.2samen.nl/kinderopvanglocaties/bs0-2uilen/>

Eten en drinken

In de ochtend eten alle kinderen fruit en nemen iets te drinken. Wij stimuleren het drinken van water.

Tijdens de lunch wordt er brood en eventueel groente of fruit gegeten en iets gedronken. Wij vinden een gezonde voeding belangrijk en vragen u geen koek en snoep mee te geven naar school.

Fietsen

Kinderen die op de fiets naar school komen, kunnen de fiets in de daarvoor bestemde rekken op het schoolplein plaatsen.

Gevonden voorwerpen

In de hal van de school staat een rek waar wij de gevonden voorwerpen die niet gemerkt zijn bewaren. Aan het einde van elke schoolweek wordt het rek gelegegd om te voorkomen dat er teveel op het rek hangt. Het helpt ons enorm als u de spullen en kleding van uw kind voorziet van een merkje.

Gymnastiek

Kinderen ontvangen op de eerste schooldag een gymtas van school. Wij zien graag dat deze tijdens de schoolperiode gebruikt wordt. De kinderen hebben voor de gymlessen gymschoenen, gymkleding en een handdoek nodig.

Na het gymmen krijgen de kinderen de gelegenheid om te douchen.

Hoofdluis

Na een vakantieperiode is er altijd kans op hoofdluis. Wij stapten af van het fenomeen 'luizenpluizen op school'. Het is de verantwoordelijkheid van elke ouder om erop te letten of uw kind hoofdluis heeft. Er is voldoende informatie te vinden op <https://www.rivm.nl/hoofdluis>. Mocht u bij uw kind hoofdluis ontdekken dan stellen wij het zeer op prijs als u dit bij ons meldt en de behandeling start. Uiteraard geven wij door of er hoofdluis gesignaleerd is in een groep. Mochten wij bij uw kind hoofdluis ontdekken dan nemen we contact met u op.

Huiswerk

In principe krijgen de kinderen in de onder- en middenbouw geen huiswerk mee naar huis. Incidenteel wordt, in overleg met de ouders, hiervan afgeweken.

In de bovenbouw wordt huiswerk meegegeven aan groep 8 ter voorbereiding op het voortgezet onderwijs.

Klachtenregeling

Op de ENMS wordt de volgende (door verschillende bestuursorganisaties ontwikkelde en gehanteerde) klachtenregeling nagevolgd al naar gelang de ernst van de klacht:

- bij klachten over het gegeven onderwijs en over de omgang met de kinderen kunt u in eerste instantie terecht bij de betrokken leid(st)ers. Kunt u daar om één of andere reden de klacht niet kwijt, dan kunt u terecht bij de directie; mocht u daar onvoldoende aan hebben of geen gehoor vinden, dan kunt u zich wenden tot de bestuurder van de Stichting Het Rijnlands Lyceum.
- Wordt de klacht of het probleem niet in respectvol onderling overleg opgelost, dan kunt u contact zoeken met de twee externe vertrouwenspersonen van het Centrum Vertrouwenspersonen Plus: Lilian Vermeulen en Anton de Leeuw. Zij vervullen ook de rol van externe vertrouwenspersoon en vertrouwenspersoon integriteit van de Stichting Het Rijnlands Lyceum. Contact: Centrum Vertrouwenspersonen Plus: Telefoon 06-81316936; website: www.centrumvertrouwenspersonenplus.nl.
<http://rijnlandslyceum.nl/stichting/organisatie/klachtenregelingen>.
- Voor klachten over ongewenst gedrag of integriteitkwesities kunt u zich wenden tot de vertrouwenspersonen. Neemt u daarbij ook kennis van de integriteitcode en van de regeling Melding Vermoeden van een Misstand van de Stichting Het Rijnlands Lyceum.

- Als de noodzaak zich voordoet, begeleiden de vertrouwenspersonen, indien gewenst, de klager bij de gang naar de Landelijke Klachtencommissie voor het Algemeen Bijzonder Onderwijs:
<http://www.geschillencommissiesbijzonderonderwijs.nl>
- De onderwijsinspectie is ook altijd te benaderen voor informatie en/of met klachten (ook bijv. bij vermoedens van seksuele intimidatie of mishandeling. Zie voor gegevens onder 'Externe instanties' aan het einde van deze gids). Iedere klacht wordt serieus genomen en correct en discreet afgehandeld. Voor opbouwende kritiek staan wij altijd open. Die kunt u het beste gewoon kwijt bij de leid(st)er. Maar het staat u vrij andere wegen te bewandelen.

Margedagen

Alle kinderen op onze school maken gelijke begin- en einduren. Gemiddeld moeten kinderen in hun acht jaar gedurende hun basisschooltijd 940 uren onderwijs per jaar genieten. Om aan deze eis te voldoen wordt een evenredige verdeling van onderwijstijd gekozen. In een schooljaar plannen wij, naast de afgesproken vakanties, een aantal margedagen. De kinderen zijn deze dag vrij, het team van de ENMS heeft dan een studiedag.

De margedagen worden tijdig bekend gemaakt en staan vermeld in de schoolkalender. De school biedt geen opvang op margedagen, daarvoor verwijzen wij u naar Stichting 2Samen: <https://www.2samen.nl/kinderopvanglocaties/bs0-2uilen/>

Meldcode

De ENMS heeft de verantwoordelijkheid om effectief te reageren op signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld. U vindt alle informatie in deze folder: https://www.poraad.nl/files/themas/school_kind_omgeving/afwegingskader_bij_meldcode_kindermishandeling.pdf

Naschoolse activiteiten

De ENMS biedt een aantal activiteiten aan na schooltijd. Deze staan los van het onderwijs en de naschoolse opvang. De schoolsportcoördinator zorgt voor een afwisselend aanbod waarvoor u uw kind kan opgeven. De activiteiten worden door externen georganiseerd. Tijdens deze activiteiten is de schoolsportcoördinator in principe niet aanwezig.

Nederlandse Montessori Vereniging⁷

De school is lid van de NMV, deze vereniging stelt zich tot doel de montessorigedachte te verspreiden. De NMV geeft vier keer per jaar een informatief tijdschrift uit: "Montessori Mededelingen". U kunt deze vereniging steunen door lid te worden. www.montessori.nl

Ouderparticipatie

De ouderparticipatie op de ENMS is groot. De ouders helpen bij tal van activiteiten. Op school zetten ouders zich in voor: de oudergeleding van de MR en de GMR, de VMO en de mediatheek. Op verzoek van de leid(st)ers zijn er veel ouders bereid om hand- en spandiensten te verrichten. Denk hierbij aan: de tuinouders, de leesouders e.a. Wilt u

⁷ Nederlandse Montessori Vereniging wordt ook wel NMV genoemd.

meer informatie over de ouderparticipatie op de ENMS? Neemt u dan contact op met de leid(st)ers, de directie, de ouderraad of de medezeggenschapsraad.

Schoolbenodigdheden

De kinderen in de midden- en bovenbouw nemen aan het begin van het schooljaar een aantal schoolbenodigdheden mee. Zij hebben een schaar, een (kleine) etui, een lijmstift en sloffen nodig.

Schoolfotograaf

In het najaar komt de schoolfotograaf op school. Er wordt een individuele foto en een groepsfoto gemaakt. Ook is er gelegenheid om met broertjes en/of zusjes op de foto te gaan.

Schoolreis/schoolkamp

Eén keer per jaar gaan de kinderen op schoolreis. De invulling van de schoolreis kan per jaar en per bouw verschillen. Elk kind gaat in de bovenbouw een week op kamp, in groep 7 of 8. De kosten voor het schoolkamp worden apart in rekening gebracht.

Schooltijden

De school heeft een continurooster. Dit betekent dat alle kinderen tussen de middag op school blijven. Zij lunchen samen met de leid(st)er in de klas. Daarna gaan de kinderen buitenspelen.

Schooltijden basisschool:

maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag	8.30 uur tot 14.45 uur
woensdag	8.30 uur tot 12.15 uur.

De schooldeur gaat om 8.15 uur open. De lessen beginnen om 8.30 uur. Wij vragen u op tijd aanwezig te zijn zodat de lessen om 8.30 uur kunnen beginnen.

Schorsing en verwijdering

De ENMS heeft een "protocol schorsen als ordemaatregel".

Ordemaatregelen:

Op de ENMS moet iedereen zich veilig voelen. Helaas kunnen er zich omstandigheden voordoen waardoor dit gevoel van veiligheid door ontoelaatbaar gedrag van een leerling in gevaar komt.

Ten aanzien van schorsing is in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) niets geregeld. Het doel van het schorsingsbeleid als ordemaatregel is erop gericht dat de school consistent kan werken aan de kwaliteit van het onderwijs ten behoeve van alle leerlingen van de school.

Er zijn meerdere ordemaatregelen te onderscheiden:

- mondelinge opmerking;
- een gesprek tussen groepsleerkracht en ouders eventueel met de leerling erbij;
- een gesprek van de directeur met de leerling;
- een gesprek van de directeur of intern begeleid(st)er met de ouders en eventueel de leerling erbij;

- afzondering van de klas voor een af te spreken periode (één of meer dagen) onder verantwoordelijkheid van een ander personeelslid;
- werk maken (kort tijdelijke maatregel) in de klas of onder de verantwoordelijkheid van een ander personeelslid;
- time out buiten de klas onder verantwoordelijkheid van een ander personeelslid;
- Indien genoemde maatregelen geen effect sorteren, kan worden overgegaan op een handelingsplan met meer bindende gedragsregels, waarbij te denken valt aan een "contract" ondertekend door ouders en leerling en betrokken teamlid (-leden).

Uitgangspunten:

Na genoemde ordemaatregelen kan de keuze tot schorsing als tijdelijke ordemaatregel genomen worden. Er is in dit geval sprake van voldoende dossieropbouw. Hiernaast is het mogelijk om tot onmiddellijke uitvoering van deze ordemaatregel over te gaan als dit door directie noodzakelijk wordt geacht, maar nadat dit is besproken met het College van Bestuur (CvB).

Schorsen is mogelijk als een ordemaatregel en is tijdelijk van aard. Het is aan de orde bij ernstig wangedrag, waarbij onmiddellijk moet worden opgetreden om orde, rust en veiligheid te kunnen herstellen/handhaven.

Schorsen betekent de toegang tot het gebouw en directe omgeving ontzeggen voor ten hoogste 5 schooldagen. Het schorsen van een leerling is een maatregel om duidelijk te maken aan de leerling en de ouders dat de grens van onaanvaardbaar gedrag is bereikt. Als serieus wordt overwogen een leerling te gaan schorsen, worden ouders hiervan in kennis gesteld en ontvangen daarbij dit protocol.

Gronden van schorsing:

Gronden van schorsing kunnen ernstig wangedrag zijn van een leerling, waar sprake is van een ernstige verstoring van de rust of veiligheid op school of waarbij het wangedrag een mishandeling tot gevolg heeft. Ook een verstoorde relatie tussen de school en leerling en/of ouders en een verstoring van het onderwijsleerproces is een grond voor schorsing.

Richtlijnen bij schorsing als ordemaatregel:

- De directeur kan in overleg met het College van Bestuur een leerling voor een bepaalde periode van 1 dagdeel tot ten hoogste 5 schooldagen schorsen.
- Na overleg met de Stichting het Rijnlands Lyceum, c.q. de bestuurder kan deze schorsing hooguit tweemaal worden verlengd.
- Schorsing vindt in principe plaats na overleg met leerling, ouders en groepsleerkracht.
- De directeur deelt het besluit tot schorsing als ordemaatregel schriftelijk mee aan de ouders. Hierin wordt gewezen op de bezwaarmogelijkheden.
- De directeur verzendt dit besluit aangetekend.
- In het besluit wordt vermeld:
  1. de redenen van schorsing;
  2. de tijdsduur (aanvang en eind);
  3. eventueel andere genomen maatregelen zoals huiswerk, afspraak voor gesprek op school of thuis.
- De school draagt zorg (door bijvoorbeeld huiswerk) dat de leerling niet onnodig achterstand in de leerstof oploopt gedurende deze schorsingsperiode.

- Bij schorsing langer dan een dag: de directeur stelt inspectie en leerplichtambtenaar op de hoogte met opgave van redenen.
- Er vindt altijd eerst een gesprek plaats bij terugkeer van de leerling op school tussen de ouders en de leerling en de directeur.

Protocol "Schorsen en verwijderen van leerlingen":

In geval bovenstaande niet ertoe leidt dat de betreffende leerling op de school gehandhaafd kan worden omdat genoemde maatregelen geen verbetering van de situatie geven, zal de mogelijkheid tot "Schorsen en verwijderen" aan de orde zijn. Zie hiervoor het genoemde protocol.

Toelichtingen:

1. Waar in dit protocol gesproken wordt over ouders, worden ook de wettelijke vertegenwoordigers bedoeld.
2. Waar in dit protocol gesproken wordt over directie is er altijd één van beiden aanwezig.
3. Waar in dit protocol wordt gesproken over handelingsplan en contract wordt verwezen naar de mogelijkheden leerlingen in te brengen in de Schoolzorgcommissie van de school al waar gezocht wordt naar alle mogelijke oplossingen van hulpverlening zowel intern als extern.
4. De bezwaarmogelijkheden geven de ouders de gelegenheid om hun bezwaren te uiten bij de Stichting het Rijnlands Lyceum c.q. de bestuurder.
5. Bij de begeleiding van de leerlingen op de ENMS behoort een digitaal zorgdossier. Hierin worden in het kader van dit protocol de verslagen van incidenten, gesprekken met ouders, genomen maatregelen enz. verzameld, zodat sprake is van een correcte dossieropbouw en dat kan dienen als onderbouwing van een te nemen ordemaatregel die leidt tot schorsing.

Privacy toelichting

Hoe gaat de school om met persoonsgegevens?

De school verwerkt van al zijn leerlingen persoonsgegevens. De school vindt een goede omgang met persoonsgegevens van groot belang en is zich bewust van de privacywetgeving. De school is verantwoordelijk voor het zorgvuldig omgaan met de persoonsgegevens van uw kind. In deze privacy toelichting leggen wij u graag uit hoe wij met de persoonsgegevens van uw kind omgaan.

Waarom verwerken wij gegevens van uw kind?

De school verwerkt persoonsgegevens van uw kind om onze verplichtingen als onderwijsinstelling te kunnen nakomen. Zo hebben wij bijvoorbeeld de gegevens nodig om uw kind aan te melden als leerling op onze school, om de studievoortgang bij te houden en om uw kind in staat te stellen de eindtermen te halen. Daarnaast hebben wij de wettelijke verplichting om bepaalde gegevens door te sturen naar andere partijen, zoals DUO (ministerie van Onderwijs) en leerplicht.

Wij verwerken gegevens van uw kind voor het uitvoeren van de onderwijsovereenkomst die we met uw kind hebben en/of voor het nakomen van onze wettelijke verplichtingen. Gegevens die hier niet aan voldoen zullen wij alleen met uw toestemming verwerken. Als voor het verwerken van gegevens toestemming wordt gevraagd zoals voor het gebruik van beeldmateriaal (foto's en video's) dan kunt u de toestemming op elk moment

intrekken of alsnog geven. (Wijziging van toestemming is niet van toepassing op inmiddels gepubliceerd beeldmateriaal).

Welke gegevens verwerken wij van uw kind?

Wij verwerken diverse soorten gegevens, waarvan wij de meeste gegevens rechtstreeks van u als ouders hebben gekregen. U kunt hierbij denken aan contactgegevens en geboorteplaats. Als u weigert de voor ons noodzakelijke gegevens te verstrekken, kunnen wij onze verplichtingen niet nakomen. De verstrekking van deze gegevens is dan ook een voorwaarde om uw kind in te kunnen schrijven bij de school.

Op uw eigen verzoek en met uw uitdrukkelijke toestemming verwerken wij ook medische gegevens van uw kind. Dit beperkt zich enkel tot gegevens die nodig zijn om in noodgevallen goed te kunnen handelen.

U kunt bijvoorbeeld doorgeven dat uw kind epilepsie heeft, zodat wij adequaat kunnen optreden in noodsituaties. De school zal u nooit dwingen dergelijke gegevens te overleggen.

Hoe gaan wij om met de gegevens van uw kind?

Bij het verwerken van de gegevens gaan wij altijd uit van noodzakelijkheid, wij zullen niet meer gegevens verwerken dan noodzakelijk is om onze rechten en plichten als onderwijsinstelling na te komen. Dit betekent ook dat de gegevens niet zullen gebruiken voor andere doeleinden dan wij in deze toelichting noemen.

In een aantal gevallen zijn wij, zoals eerder aangegeven, verplicht om gegevens van uw kind te delen met andere organisaties. Dit zijn onder andere DUO, leerplicht, de onderwijsinspectie, GGD/schoolarts, samenwerkingsverband en accountant.

Wij kunnen commerciële derde partijen verzoeken om te ondersteunen bij het verwerken van de gegevens voor de eerdergenoemde doeleinden. Denk hierbij aan applicaties om leerlingen in de les te ondersteunen, een administratiesysteem waarbij de gegevens niet op ons eigen netwerk worden opgeslagen, maar bij een andere organisatie of een lesroosterprogramma. Dit gebeurt altijd in opdracht en onder de verantwoordelijkheid van de school. Met deze organisaties sluiten we overeenkomsten af, waarin o.a. is vastgelegd welke gegevens er verwerkt worden en hoe deze gegevens beveiligd worden. Wij zullen de gegevens van uw kind niet delen met commerciële derde partijen voor andere doeleinden. Ook zullen wij de gegevens van uw kind nooit verkopen of verhuren aan derde partijen.

De persoonsgegevens worden zoveel mogelijk gecodeerd bewaard en alleen die medewerkers kunnen bij de gegevens, die dat ook voor de uitvoering van hun werk nodig hebben. Daarnaast bewaren wij de gegevens niet langer dan noodzakelijk is. Wij hanteren hiervoor verschillende bewaartermijnen die wettelijk geregeld en vastgesteld zijn. De bewaartermijn van gemaakte examens is bijvoorbeeld 2 jaar na het beëindigen van de onderwijsovereenkomst. Gegevens uit de leerling administratie worden over het algemeen 5 jaar bewaard. Als u er belangstelling voor heeft kunnen wij u een overzicht hiervan geven.

Welke rechten hebben een leerling en ouders van leerlingen jonger dan 16 jaar?

Als ouders heeft u een aantal rechten als het gaat om persoonsgegevens. Deze rechten zijn in de wet vastgelegd. Leerlingen en/of ouders kunnen op elk moment gebruik maken van deze rechten. Dit betekent bijvoorbeeld dat u altijd een verzoek kunt indienen om inzage te krijgen in de gegevens die wij van uw kind verwerken.

Daarnaast kunt u ook een verzoek indienen om gegevens te rectificeren, te beperken of helemaal te wissen uit de systemen van de school. U heeft altijd het recht om onjuiste gegevens aan te vullen of te verbeteren. Wij zullen er vervolgens voor zorgen dat deze gegevens ook bij organisaties waarmee wij deze gegevens van uw kind delen en/of uitwisselen worden aangepast.

Als u ons verzoekt om gegevens van uw kind te beperken of te wissen, zullen wij toetsen of dit mogelijk is. In deze toets houden wij ons aan de wettelijke voorschriften en kijken wij bijvoorbeeld of wij geen wettelijke plicht hebben om de gegevens te bewaren.

Tevens heeft u het recht om te vragen om de gegevens, die wij van uw kind verwerken en wij van u hebben ontvangen, aan u over te dragen of op uw verzoek aan een andere organisatie over te dragen.

De school zal geen besluiten nemen over uw kind, die alleen gebaseerd zijn op geautomatiseerde verwerking van gegevens (profiling). Beslissingen worden nooit zonder menselijke tussenkomst genomen.

Als u het niet eens bent met hoe wij omgaan met de gegevens van uw kind, dan kunt u altijd opheldering vragen bij onze Functionaris voor Gegevensbescherming (zie de contactgegevens van de school). Indien uw probleem volgens u niet goed wordt opgelost, dan kunt u dat melden bij Autoriteit voor de Persoonsgegevens (www.autoriteitpersoonsgegevens.nl).

Opsomming van de categorieën van persoonsgegevens: Categorie

Toelichting

1. Contactgegevens

1a: naam, voornaam, e-mail, opleiding (bv. sector techniek);

1b: geboortedatum, geslacht;

1c: overige gegevens te weten:

adres, postcode, woonplaats, telefoonnummer en eventueel andere voor communicatie benodigde gegevens, alsmede ook een bankrekeningnummer voor het afhandelen van betalingen;

2. Leerling nummer

een administratienummer dat geen andere informatie bevat dan bedoeld onder categorie 1

3. Nationaliteit en geboorteplaats

4. Ouders, voogd

contact gegevens van de ouders/verzorgers van leerlingen (naam, voornaam, adres, postcode, woonplaats, telefoonnummer en eventueel e-mailadres)

5. Medische gegevens

gegevens die noodzakelijk zijn met het oog op de gezondheid of het welzijn van de leerling, voor zover deze van belang zijn bij het nemen van aanvullende maatregelen om goed onderwijs te kunnen volgen (bv. extra tijd bij toetsen);

6. Godsdienst

gegevens betreffende de godsdienst of levensovertuiging van de leerling, voor zover die noodzakelijk zijn voor het te volgen onderwijs (bijvoorbeeld: leerling vrij op bepaalde dag).

7. Studievoortgang

gegevens betreffende de aard en het verloop van het onderwijs en de behaalde studieresultaten te weten: Examinering (gegevens rondom het examen) Studietraject Begeleiding leerling (inclusief ontwikkelperspectief OPP) Aanwezigheidsregistratie Medisch dossier (papier) Klas, leerjaar, opleiding

8. Onderwijsorganisatie

gegevens met het oog op het organiseren van het onderwijs en het verstrekken of ter beschikking stellen van leermiddelen; hieronder vallen ook lesroosters, boekenlijsten, schoolpasjes enz.

9. Financiën

gegevens voor het berekenen, vastleggen en innen van inschrijvingsgelden, school- en/of lesgelden, bijdragen of vergoedingen voor leermiddelen en buitenschoolse activiteiten. (denk hierbij aan een bankrekeningnummer van de ouders)

10. Beeldmateriaal

foto's en videobeelden (met of zonder geluid) van activiteiten van de school op basis van toestemming.

Let op: Voor pasfoto voor identificatiedoeleinden is geen toestemming nodig (schoolpas en als aanvulling op het dossier).

11. Docent /zorgcoördinator/ intern begeleider/ decaan / mentor

gegevens van docenten en begeleiders, voor zover deze gegevens van belang zijn voor de organisatie van de instelling en het geven van onderwijs, opleidingen en trainingen

12. BSN (PGN)

In het onderwijs heet het BSN het persoonsgebonden nummer (PGN). Ook wel onderwijsnummer genoemd. Het PGN is hetzelfde nummer als het BSN. Scholen zijn verplicht het PGN te gebruiken in hun administratie.

13. Keten-ID (Eck-Id)

unieke iD voor de 'educatieve contentketen'. Hiermee kunnen scholen gegevens delen, zonder dat ze direct herleidbaar zijn naar leerlingen of docenten.

14 Overige gegevens, te weten ... andere dan de onder 1 tot en met 11 bedoelde gegevens waarvan de verwerking wordt vereist of noodzakelijk is met het oog op de toepassing van een andere wet. Deze zullen apart vermeld en toegelicht worden.

Traktaties

Bij een speciale gelegenheid, verjaardag of geboorte van een broertje/zusje, mag het kind in de klas trakteren. Wij vinden gezonde voeding belangrijk, daarom vragen wij u een kleine hoeveelheid en een verantwoorde, gezonde traktatie mee te geven.

Vakantie

De vakantiedagen staan vermeld in de schoolkalender en op onze website.

Veiligheid

De school beschikt over een goedgekeurd ontruimingsplan volgens de Nederlandse normen (NTA 8112-2). In iedere groep is dit ontruimingsplan aanwezig.

Er wordt, minimaal tweemaal per schooljaar, een ontruimingsoefening gepland en uitgevoerd. De school beschikt over bedrijfshulpverleners. Deze medewerkers zijn geschoold en nemen jaarlijks deel aan een herhalingscursus.

Om de veiligheid van uw kinderen zo goed mogelijk te kunnen waarborgen, zien wij erop toe dat de schooldeur tijdens de schooltijden gesloten is.

Vertrouwenspersoon

Voor zaken die u in vertrouwen of anonimiteit wilt bespreken, kunt u contact opnemen met de externe vertrouwenspersonen van het Centrum Vertrouwenspersonen Plus: Lilian Vermeulen en Anton de Leeuw. Zij vervullen ook de rol van externe vertrouwenspersoon en vertrouwenspersoon integriteit van de Stichting Het Rijnlands Lyceum. Contact: Centrum Vertrouwenspersonen Plus: Telefoon 06-81316936; website: www.centrumvertrouwenspersonenplus.nl.

Ziekte en kort verzuim

Bij ziekte of kort verzuim vragen wij u dit te melden voor 08.30 uur bij de leid(st)er of de administratie. U kunt de melding telefonisch doorgeven: 070-323 13 11 of per e-mail: absentie@enms.nl.

Wij vragen u vriendelijk om bezoeken aan de tandarts, de huisarts en specialisten buiten schooltijd te plannen. Is dit echt niet mogelijk dan vragen wij u de leid(st)er tijdig te informeren.

Adressen

Eerste Nederlandse Montessori School

Laan van Poot 353 en 351

2566 DA Den Haag

tel: 070- 323 13 11

info@enms.nl

www.enms.nl

Directie

n.vginkel@enms.nl

y.schuller@enms.nl

Office manager: Marianne Brouwer

administratie@enms.nl

Bestuur

Stichting Het Rijnlands Lyceum:

Drs. Arjan Kastelein MBA, bestuurder

Postadres:

Postbus 33, 2270 AA Leidschendam-Voorburg

Bezoekadres:

Charlotte van Pallandtlaan 14, 2272 TR Leidschendam-Voorburg

info@rijnlandslyceum-csb.nl

www.rijnlandslyceum.nl

Vereniging van Montessori onderwijs

Vereniging van ouders van de ENMS

vmo@enms.nl

Medezeggenschapsraad

Oudergeleding:

Mandy Binken, voorzitter

Jan Bart Brockhuis

Vacature

Teamgeleding: Saskia Onnes, Paul de Leu, Heidi van Steekelenburg.

mr@enms.nl

Vertrouwenspersonen

Centrum Vertrouwenspersonen Plus: Lilian Vermeulen en Anton de Leeuw.

Telefoon 06-81316936; website: www.centrumvertrouwenspersonenplus.nl.

Inspectie van het onderwijs

www.onderwijsinspectie.nl

Jeugdgezondheidszorg

GGD, Jeugdgezondheidszorg 4-19,
CJG Segbroek
Koningin Sophiestraat 120
2595 TM Den Haag
Telefoonnummer 0800 28 54 070, optie 2
Meer informatie kunt u vinden op:
www.cjgdenhaag.nl
Postadres
Postbus 12652
2500 DP Den Haag

Leerplicht

Gemeente Den Haag. 070-3535454 (algemeen nummer)

Nederlandse Montessori Vereniging

Boerhavelaan 40, Unit B11-017, 2713 HX Zoetermeer
Tel: 06-402 33 698
nmv-secretariaat@montessori.nl
<https://montessori.nl/>

Schoolbegeleidingsdienst (HCO)

Zandvoortselaan 146, 2554 EM Den Haag
Postbus 53509 2505 AM Den Haag
Tel: 070 - 448 28 28
info@hco.nl
www.hco.nl

2Samen/2Uilen (BSO en peutergroep)

Hoofdkantoor: Laan van Meerdervoort 70, 2517 AN Den Haag
Telefoon Planning en Advies: 070 – 338 55 00
Telefoon 2Uilen: 070 – 820 99 55
E-mail: 2uilen@2samen.nl
www.2samen.nl